

Asia: VN/23899/2023

Arviomuistio päästökauppadirektiivin toimeenpanosta - Uusi EU:n fossiilisten polttoaineiden jakelua koskeva päästökauppa

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kiinteistöliitto tunnistaa tarpeen asumisen päästöjen vähentämiselle osana vaikuttavaa ilmastotyötä. Noin 30 prosenttia kaikista päästöistä syntyy ja 40 prosenttia käytetystä energiasta kulutetaan rakennuksissa. Noin puolet tästä energiasta käytetään asuinrakennuksissa. Suomalaisten hiilijalanjäljestä noin 30 prosenttia muodostuu asumisesta.

Päästökauppa on todistetusti tehokas markkinaehtoinen tapa edistää päästöjen kokonaisvaltaista vähentämistä. Päästökauppajärjestelmässä päästöille asetetaan enimmäismäärä ja sallitut päästöt huutokaupataan. Ajan myötä päästöoikeuksien määrää vähennetään eli päästöjen enimmäismäärää supistetaan, jolloin myös mahdollisten päästöjen kokonaismäärä vähenee. Markkinamekanismin myötä päästöoikeuksille muodostuu hinta, mikä kannustaa vähentämään energiankulutusta, parantamaan energiatehokkuutta ja lisäämään päästöttömien energioiden osuutta energiajärjestelmässä.

Esitys, jossa polttoaineen loppukäyttäjä pyritään tunnistamaan ennakkoon vaikuttaa käytännössä hyvin vaikealta ja byrokraattiselta tavalta soveltaa direktiiviä Suomessa, eikä se sovellu nykyjärjestelmään. Malli vaatisi huomattavia taloudellisia panostuksia polttoaineiden jakelijoilta jakeluinfrastruktuuriin ja kalustoon. Toteutustavasta riippuen myös loppukäyttäjälle voi syntyä merkittäviä uusia velvoitteita, joiden seuraaminen ja mahdollisten rikkeiden sanktioiminen näyttäytyy raskaana ja toimimattomana mallina.

Kiinteistöliitto katsoo, että direktiivin soveltamisalan laajentaminen kaikkiin nestemäisiin ja kaasumaisiin polttoaineisiin on edellä mainittua vaihtoehtoa huomattavasti selkeämpi ja toteutuskelpoisempi malli. Se on toteutettavissa nykyisessä järjestelmässä ilman merkittäviä muutoksia infraan, eikä se luo ylimääräistä hallinnollista taakkaa loppukäyttäjälle. Oleellista on

välttää uusia hallinnollisia velvoitteita ja monimutkaisia rakenteita, joiden elinkaari voi jäädä lyhyeksi.

Kiinteistöliitto ei myöskään pidä perusteltuna, että esimerkiksi huviveneily jätettäisiin soveltamisen ulkopuolelle. Toimenpiteiden yleisen hyväksyttävyyden kannalta on olennaista, että fossiilisia polttoaineita kuluttavia vapaa-ajan aktiviteetteja kohdellaan samalla tavalla kuin esimerkiksi asumista, joka on välttämättömyys ja perustuslain turvaama perusoikeus.

Samoin hintavaikutuksen osittaista hyvittämistä on syytä tarkastella kohdennetusti ja huolellisen arvioinnin pohjalta. Hyvitysmallin pitäisi olla mahdollisimman yksinkertainen ja vähän hallinnollista taakkaa (kustannuksia) lisäävä. Päästökauppatuloja pitää kohdentaa erityisesti heikoimmassa asemassa olevien kotitalouksien ja taloyhtiöiden tilanteen helpottamiseen. Huomionarvoista on, että hyvityksen tarkoitus ole heikentää päästökaupan tavoiteltuja kannustimia, vaan auttaa välttämään kohtuuttomia tilanteita ja edistää puhdasta siirtymää.

Uudistuksessa on huomioitava se, miten taakanjakosektorin päästövähennyksiä tavoittelevaa sääntelyä ja verotusta kehitetään kokonaisuutena, jotta uudistuksilla ei vaikeuteta heikoimmassa asemassa olevien kotitalouksien asemaa ja samalla pidetään huolta yritysten kilpailukyvyistä. Päällekkäisiä ohjauskeinoja pitää välttää.

Kiinteistöliitto yhtyy Energiaviraston lausunnossa esitettyyn huomioon siitä, että uusista päästökaupan velvoitteista säädettäessä on oltava yksiselitteistä, keihin velvoitteet kohdistuvat. Osakkaista koostuva asunto-osakeyhtiö on polttoaineiden loppukäyttäjä, eikä jakelijoita koskevien velvoitteiden tule kohdistua asunto-osakeyhtiöihin.

Lopuksi Kiinteistöliitto katsoo, että määräaikaista CO₂-veroon perustuvaa lykkäystä ei pidä hyödyntää. Arviomuistion perusteella siihen liittyy enemmän riskejä kuin hyötyjä. Uudetta sääntelyä laadittaessa on keskeistä sen ennakoitavuus ja kustannustehokkuus. Arviomuistion perusteella lykkäys ei poistaisi direktiivistä johtuvia velvoitteita, eikä ole selvyyttä, täyttävätkö Suomen nykyinen verojärjestelmä ja hiilidioksidivero lykkäyksen edellyttämät kriteerit.

Salakka Janne
Suomen Kiinteistöliitto ry